

ทักษะพิสัย

ความหมาย

ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หมายถึง ผลลัพธ์ของบุคคลที่ได้ใช้ระบบกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกายสัมพันธ์กับประสาทสัมผัสปรากฏเป็นพฤติกรรมที่มีความคล่องแคล่วในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องตามหลักวิชา

การศึกษาเรื่องทักษะพิสัย

เมื่อปี พ.ศ. 2491 นักจิตวิทยากลุ่มหนึ่งสนใจในการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้ประชุมกันที่เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา ในการประชุมครั้งนั้นได้กำหนดกรอบการประเมินผลทางการศึกษา สรุปว่า มนุษย์มีพฤติกรรมทางการศึกษาที่สำคัญอยู่ 3 ประการใหญ่ คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ที่ประชุมนักจิตวิทยาได้มอบให้ ศาสตราจารย์ ดร. เบนจามิน เอส บลูม (Bloom Benjamin S.) เป็นประธานคณะทำงาน จำแนกวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ซึ่งเกี่ยวกับความคิด คณะทำงานดังกล่าวได้จัดจำแนกวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่เกี่ยวกับด้านพุทธิพิสัยสำเร็จ ดีพิมพ์ เผยแพร่ เมื่อปี พ.ศ. 2499 ศาสตราจารย์ เดวิด คราธวอลล์ (Krathwohl, D.R.) ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นประธานคณะทำงานจำแนกวัตถุประสงค์ด้านจิตพิสัย และทำได้สำเร็จ ดีพิมพ์ เผยแพร่ เมื่อปี พ.ศ. 2507 ส่วนจุดประสงค์ทางการศึกษาทางด้านทักษะพิสัยไม่ปรากฏว่ามีการตีพิมพ์เผยแพร่รายละเอียดเกี่ยวกับการจำแนก

วัตถุประสงค์ทางด้านทักษะพิสัย แต่ก็มีผู้เขียนไว้พอสรุปได้ เกี่ยวกับลักษณะสำคัญของทักษะพิสัย ดังนี้

ลักษณะสำคัญของทักษะพิสัย

ทักษะพิสัยเป็นพฤติกรรมที่เน้นให้เห็นความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อต่างๆ ที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และสัมพันธ์กับประสาทสัมผัส เป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นการใช้กล้ามเนื้อต่างๆ ที่สัมพันธ์กันได้ คล่องแคล่ว แม่นยำ และถูกต้องตามลักษณะของงานนั้นๆ มีการแบ่งระดับขั้นของพฤติกรรมไว้ 5 ขั้น ดังนี้

- 1.00 การเลียนแบบ (imitation)
- 2.00 การทำตามแบบ (manipulation)
- 3.00 การทำอย่างถูกต้อง (precision)
- 4.00 การกระทำอย่างต่อเนื่อง (articulation)
- 5.00 การกระทำได้ตามปรกติ (naturalization)

แต่ละพฤติกรรม มีรายละเอียดดังนี้

1.00 การเลียนแบบ เป็นพฤติกรรมรับรู้ในสิ่งต้องปฏิบัติโดยการเลียนแบบที่ได้รับรู้ เป็นการประสานกล้ามเนื้อตามการรับรู้จากสายตา ตามที่มีผู้แสดงให้ดู

2.00 การทำตามแบบ เป็นขั้นของพฤติกรรมที่ทำตามแบบที่กำหนดไว้ เช่น การคัดลอกอักษร หรือ การเคลื่อนไหวตามแบบที่กำหนดให้ เป็นการฝึกทักษะเบื้องต้น โดยมีผู้แนะนำให้ดูตามลักษณะที่ถูกต้อง

3.00 การทำอย่างถูกต้อง เป็นขั้นของการฝึกทักษะในการได้ทำตามแบบเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว และทำได้ถูกต้องตามขั้นตอน เป็นการฝึก

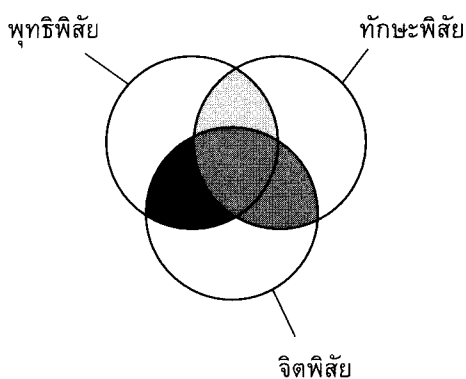
ทักษะในการทำแต่ละขั้นตอนของงานขั้นนั้น ๆ ได้รวดเร็ว ถูกต้องตามแนวคิดและทฤษฎี เช่น การฝึกขับรถยนต์ในแต่ละขั้นตอน

4.00 การกระทำอย่างต่อเนื่อง เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ได้ฝึกทักษะจนสามารถทำได้อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน ซึ่งเป็นผลของการฝึกทักษะในแต่ละขั้นตอนให้ถูกต้องมาก่อน และมีผลทำให้การกระทำได้อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน

5.00 การกระทำได้ตามปกติ เป็นการแสดงออกให้เห็นว่า บุคคลสามารถทำได้อย่างต่อเนื่องและทำได้ทันที ทำได้อย่างปรกติ เช่น การขับรถได้ตามปรกติ

การวัดทักษะพิสัย

การวัดทักษะพิสัยเป็นส่วนหนึ่งของการวัดการปฏิบัติ เพราะ การทำถูกต้อง ผู้ปฏิบัติต้องมีความรู้ความสามารถเชิงหลักการและทฤษฎีจึงจะทำได้ถูกต้อง ดังนั้น การวัดทักษะพิสัย มีความสัมพันธ์กับพุทธิพิสัยและจิตพิสัย ดังภาพ

ในส่วนที่แรเงาไว้เป็นการวัดทักษะพิสัยในแต่ละส่วนที่สัมพันธ์กับพุทธิพิสัยและจิตพิสัย

การวัดด้านทักษะพิสัย ที่เป็นการทดสอบภาคปฏิบัติ มีระดับการวัดเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การเลียนแบบ (identification) เป็นการทดสอบให้ผู้สอบได้แสดงพฤติกรรมว่า ทำได้ถูกต้อง

ตามแบบที่กำหนดให้หรือเป็นการวัดการกระทำอย่างต่อเนื่องตามแบบที่กำหนด เช่น การตัดไทยการจับอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นการวัดทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ดำเนินการสอบต้องให้การสังเกต และมีแบบบันทึกรายการของการกระทำโดยละเอียดทุกทักษะว่าทำได้หรือไม่ได้

2. การสร้างสถานการณ์ (simulated situation) เป็นการทดสอบทักษะพิสัยในการทำอย่างต่อเนื่อง โดยการกำหนดสถานการณ์ให้เหมือนกับสภาพเป็นจริงให้มากที่สุดหรือเป็นของจริง เพื่อให้ได้ผลงานตามที่กำหนด เช่น การฝึกหัดขับรถยนต์ การเล่นเกมกีฬาให้ผู้ถูกต้องตามหลักวิธีการเล่นทั้งการเคลื่อนไหวและกติกา เป็นการวัดทักษะการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนและสถานการณ์ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว ในการวัดต้องมีแบบบันทึกรายการของผู้สอบโดยแต่ละรายการ จะมีมาตราวัด เป็นมาตราวัด ลิเคอร์ท เป็น 3 ระดับ หรือ 5 ระดับก็ได้

3. การกำหนดงาน (work samples) เป็นการกำหนดงานให้ทำเป็นชิ้นใดชิ้นหนึ่ง ซึ่งมีหลายขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน เป็นการวัดทั้งกระบวนการดำเนินงานและผลผลิตที่เกิดขึ้น เช่น การขับรถยนต์ ซึ่งเป็นผลมาจากการฝึกขับรถยนต์ จนเกิดความคล่องแคล่ว ถูกต้อง ในเวลาที่จำกัด ในการสอบต้องทำการสังเกต โดยมีแบบสังเกต และแบบวิเคราะห์ผลงาน

บทบาทของการวัดด้านทักษะพิสัย

1. ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการปฏิบัติ มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของดำเนินการ “ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์

และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ทักษะพิสัยเป็นจุดหมายที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน

2. กลุ่มสาระวิชาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะกระบวนการและมีการสอดแทรกทักษะ กระบวนการในทุกกลุ่มสาระวิชาการเรียนรู้

3. ทักษะพิสัยเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในทุกประสบการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ ความคิดในการเรียน ของทุกระดับชั้นของการศึกษา เช่น การคัดลายมือ ทักษะการสนทนา

4. การจัดการเรียนการสอน มีการตรวจสอบ ทักษะพิสัย เพื่อการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติงานได้

ดังนั้น การวัดด้านทักษะพิสัยเป็นการวัดเพื่อ ดูพัฒนาการของผู้เรียน ในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ที่กำหนดได้ตามหลักสูตร

สุนันท์ ศลโกสม

บรรณานุกรม

- ชวาล แพร่ตกุล. (2506). **เทคนิคการวัดผล**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร.
- _____ . (2520) . **เทคนิคการเขียนข้อสอบ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร.
- สุนันท์ ศลโกสม. (2525). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ และคณะ. **การวัดผลและประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา.
- Bloom, B.S., et.al. (1968). **Taxonomy of Education Objectives Handbook I : Cognitive Domain**. New York : Mckey.